

Je'ej tì tyo'yú'xaca' a'íjna i Santiago

Santiago pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Santiago, i nyaj tyí'huiire' i Dios jimi, nyajta a'íjci jimi i tavástara' Jesús tì ajta Círiistu' pué'een, yanuj já'muatyojtye' mu siaj a'íjma jitze eeráma'can i tahuásimua'ci'ij i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, siajta néijmi'que' a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

A'íjna i ti néijmi'i tyojó'itej i Dios jimi ti tyajá'ma'can

² Nye'ihuáamua', a'yaa pu tyúuxie've' ja'mua jimi, siaj néijmi'i jin huatóotyamua've'en a'íjna jíme' i siaj jin á'viicue're'.

³ Ji'nye a'yaa xu tyá'mua'reej tijin tipua'aj a'íjna i siaj jin tyá'tzaahuaty'e' a'yan setya'ajpuéjtzij, a'yaa xu a'íjna jin tyá'rí'ren siaj sij néijmi'i tyo'táviicue'.

⁴ Siajta a'yan tyu'tá'an tì'ij a'íjna tyámua' jamuáa'uurej, siajta a'íjna jin huahuóse'en, quee tyi'tíj jamua'itzíitye'ej.

⁵ Tipua'aj séej ja'itziitya'aj i tì jin jaria'mua'reeriaj je'ej tì ye'ej huárinyij, che' jaatáhuavij i Dios, a'íj pu a'yan tyaatá'sij, ji'nye i Dios pu juxié'vi'ra' jin hua'tá'caa i jutyéítyeristyamua', ajta quee séej huatyáxaahuataj.

6 Ajta a'yan tyúuxie've' tì jaatáhuavijj tyá'tzaahuatye'ej tì a'yan tye'mej, ajta quee je'ej tyi'ria'mua'síme'ej, ji'nye a'íjna i tì je'ej na'aj tyi'riámua'sij a'yaa pu een tì'íj i jájtyij tì atyúuta'hua'aj i áacaj jíme'.

7 A'íjna i tì a'yan een, che' quee a'yan tyí'mua'ajcaj tì tyi'tíj ancuriáa'sij i tavástara' jimi,

8 ji'nye ijíj pu seequéj tyí'mua'tzej ajta ariá'pua'aj seequéj pu ijta tyi'mua'astíj ja'mej, a'íj pu jin quee je'ej já'miteeraste' je'ej tì tyi'tíj jin huárinyij.

9 A'íjna i ta'ihuáara' tìquee je'ej tyéejviicue', che' huatóotyamua've'en a'íjna jíme' tì i Dios jéehua huápui'ij tyámua' tyeetyátoosij,

10 ajta a'íjna i tì chíjtyaanyi', Dios pu jaatyáxaahuataj. Ji'nye a'íjna i chíjtyaanyi' a'yaa pu een tì'íj i xúuxu'uj tu'píj jitze tì xuta', tìquee jusén jin séejre'.

11 Ti'ijta i xícáj eeré'nyej, ajta ca'nyíin jin eerájxírej, a'íj pu i tu'píj huatyáhuasij i xícáj jíme', ajta i xúuxu'ra'an cáavatzij, aj pu'ij jó'vesij i tì naa huasé'rihua'aj. A'yaa pu cha'tána'aj tyá'uurej a'íjci i chíjtyaanyi', a'íj pu á'pua'ren néijmi'i jíme' i tì jéehua tyi'ijcha'íj.

*Tyaj néijmi'i tyu'tyámue'tin i tyaj jin
á'viicue're'*

12 Che' huatóotyamua've'en a'íjna i a'tíj tì néijmi'i tyé'viicue' i tì je'ej pua'aj tyí'een, ji'nye tì'íj néijmi'i tyu'tyámue'tin, Dios pu jaatá'sij i tì jaamué'tij, tì'íj júurij huatyá'itzeere'en jo'tij i

Dios já'sejre', a'yájna tì'ij i Dios tì tyihuo'tá'sij néijmi'caa i maj jaxie've'.

13 Tipua'aj séej jimi tyi'tíj huataséjre'en tì ca'nyíjra'aj jatá'care'en tì'ij je'ej pua'aj huárinyij, che' quee a'yan tyí'mua'ajcaj yee Dios pu ca'nyíjra'aj jaatá' tì'ij a'yan huárinyij, ji'nye capu i'ríj tì Dios tyi'tíj jin je'ej pua'aj huárinyij, capu ajta a'tíj ca'nyíjra'aj tá'caa tì'ij tyi'tíj jin je'ej pua'aj huárinyij.

14 Sulu a'iñna i tì je'ej pua'aj een a'iñ pu jitze eerányinyii je'ej tì i a'tíj tyá'xie've', tì'ij a'yan tyi'tíj jin je'ej pua'aj tyú'rinyij.

15 A'iñna jitze i tì je'ej pua'aj een, a'iñ pu jitze eerányinyii i ca'nyíjra'aj tì'ij a'tíj tyi'tíj jin je'ej pua'aj huárinyij, ajta tì'ij a'tíj néijmi'i jin je'ej pua'aj huarín, aj pu'ij mui'nyij.

16 Nye'ihuáamua' mu nyaj jéehua já'muaxie've', caxu tyi'tíj jin jucuanamuaj,

17 néijmi'i i tì tyámua' tyí'een tì ajta quee tyi'tíj jin tyá'itzeere' i tì tyajamuaaci'ij, tajapuá pu tyajá'ma'can, a'iñna jimi i Dios i tì néijmi'i tyú'taahuaca'. Ajta a'iñna i Dios capu a'náj seequéj ju'uurej, capu ajta a'náj huaríá'tica'rij a'iñna jimi.

18 Ji'nye a'yaa pu juxié'vi'ra' jin tyitaatá' i junyúucaa tì tzáahuaty'i'ra'aj jin séejre', tyej tyij anáatya'aj a'yan huataséjre'en i cháanacaj japua, ji'nye a'ñi pu néijmi'i tyú'taahuaca'.

A'iñmaj i maj a'yan ricij je'ej tì tyúuxie've' i nyúucarij jimi

19 Siata'aj a'íjna mua'reeriaj nye'ihuáamua'mu nyaj já'muaxie've', néijmi'i xu tyámua'eenye' siaj sij néijmi'i naa tyu'namuaj, siajta quee jiye'tzín huo'riá'hua'nyijracare'en i tyeítyee, caxu siajta jiye'tzín nyinyu'cacuj.

20 Ji'nye a'íjna i a'tíj ti nyú'camui', capu i'ríj ti tyi'tíj jin xá'puí' huárinyij i Dios jimi.

21 A'íj pu jin, siata'aj jaatapuá'citaj néijmi'i i ti je'ej pua'aj een siajta a'íjna i ti je'ej pua'aj tyí'ricij, siajta ja'rá'astijre'en a'íjci i nyúucarij ti ja'mua jimi huatyátuiihuaca', ji'nye a'íí pújoorej ti jamui'rátoonyij.

22 Ajta quee a'yaa na'aj tyúuxie've' siaj janamuajra i nyúucarij, sulu siaj a'yan huárinyij je'ej ti tyajá'mua'itíjj, na'ríij quee a'yaa xu jujíimua'aj tyúucuanamuaj xá'ju'un.

23 A'íjna i a'tíj ti janamuaj na'aj i nyúucarij, ajta quee a'yan ricij je'ej ti tyí'ijta, a'yaa pu een ti'ij a'íjna i a'tíj ti junyéerimij aráasej i jájtya'huaa jitze,

24 a'yaa pu jusíij tyúusej, ajta ti'ijta tyíchenyij aj pu'ij jiye'tzín yo'huá'xij je'ej ti huasé'rihua'aj i nyéerima'ra'.

25 Ajta i tiqee yó'huá'naj i ti janamuaj, sulu ti a'yan tyámua' naa tyúunamuajraste' i nyúucarij ti tyámua' een, ti ajta i Dios jin hui'rátoosij, ajta a'yan ricij je'ej ti a'íjna tyí'ijta i nyúucarij, a'íí pu jutyamua've'ej ta'mej je'ej ti tyi'tíj jin ricij.

26 Tipua'aj síij a'yan tyúuxajtaj ti tyámua' naa tyá'astej i juyi'ráj, ajta quee jaayí'tin ti jaatapuá'citaj i ti je'ej pua'aj tyí'xaxa'ta'an, a'íí

pu jusiij jucuanamuaj, ajta i yi'ráara' capu tyi'tíj huuiire'.

²⁷ A'íjna i yi'ráj ti tyámua' een ti ajta quee tyi'tíj jin á'itzeere' i Dios jimi, a'íi pu a'ín pué'een i ti a'yan tyi'xaj tijin: Miche' huo'táhuuiire'en a'íjma i maj xá'rican, majta tyámua' tyi-huo'tyéjeevej i maj huóojíimua'astariaca', mej mij quee juxana'cirla'aj a'íjma jamuán i maj a'yan cháanacaj japua huacháatimee.

2

Maj quee je'ej pua'aj huojo'sejra i juxa'aj tyeítyee

¹ Nye'ihuáamua', mu siaj já'astijre' i tavástara' Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, ti ajta huápui'i naa huasé'rin, a'yaa pu tyúuxie've' ja'mua jimi siaj juxa'aj siana'aj huojo'sejra néijmi'caa i tyeítyee.

² Tyiche' a'yan tyaataxáj yee hua'puaj mu ujo'tyárupij jo'siaj jóosí'rii, síij ti anyíiraj ucárujtye' ti ooroj jin taavijhua ajta naa eenye' tyi'tyéechan, ajta síij tiqee je'ej tyéejviicue' ti ajta mí'ma'can ucáachan.

³ Siajta mua'aj a'yaa xu tyámua' tyeetyéjeevij a'íjci i ti naa eenye' tyi'tyéechan, siajta a'yan tyaaté'exaatye'sij tijin: "Pata'aj iiye'ej huayíixi'in yatiij jéetze' jóoxie've'." Siajta a'íjci i ti mí'ma'can tyi'tyéechan, a'yan xu tyaaté'exaatye'sij tijin: "Pata'aj mahuatyávaacaj, nusu pata'aj ooyíxi'in a'májna chóota".

⁴ Tipua'aj a'yan siarijca, a'íj xu jin quee juxa'aj siana'aj tyihuá'sej i juxa'aj tyeítyee, sulu a'yaa xu

tyihuá'xijtye' i juxa'aj tyeítyee, a'íjna jíme' tiqeee xá'pui' een.

5 Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxié've', xáanamuajri' a'íjci, Dios pu hua'vá'jajpuaxij a'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue' íiyán cháanacaj japua, mej mij a'íjna jín huoochíjtyaanyi'taj i maj Dios jimi tyá'tzaahuatye', ti'ij ajta a'yan tyihuó'cítij maj jamuán tyu'ta'ítaj, a'yájna ti'ij i Dios arítya'tóoratzíiri' a'íjma jimi i maj jaxié've',

6 siajta mua'aj xu'ríj jaatyáxaahuataca' a'íjci i tiqeee je'ej tyéejviicue'. ¿Nyij mequee a'íimaj i maj chíjtyaanyi' pué'een puéjtzij jamuaatá', ma-jta jamuá'anvi'tij a'íjma jimi i maj tyityatatyij?

7 ¿Nyij mequee a'íin pué'een i maj je'ej pua'aj tyá'xaj a'íjna i nyúucarij i siaj mua'aj tyámua' tyá'tá'caa?

8 Tyámua' xu mua'aj rinyij tipua'aj tzáahuaty'i'ra'aj jín sia'rá'astijre'en a'íjci i nyúucarij, a'yájna ti'ij tyá'xaj i yu'xarij jitze tijín: "Huaxié've' i axa'aj tyévij patí'ij asšíj tyáxie've'."

9 Ajta tipua'aj sequée juxa'aj siana'aj huojo'sejra i tyeítyee, a'íj xu jín seríj je'ej pua'aj rícij, siajta a'íjna jín ootyá'ítzee i Dios jimi.

10 Ji'nye tipua'aj a'tíj néijmi'i já'astyaj a'íjci i nyúucarij i maj jín tyí'ijta, ajta je'en séej jitze tyí'tíj jín ootyá'ítzeere'en, a'ya pu a'íjna jín néijmi'i tyo'tyá'ítzeesij i nyúucarij jitze.

11 A'íj pu i Dios a'yan tyu'taxájtaca' tijín: "Capáj tyí'xana'cire'ej", ajta a'yan tijín: "Capáj tyí'tyacui'care'en." A'íj pu jín, tipua'aj a'tíj

quee tyu'xána'cire'en, ajta tyu'jé'caj, a'íj pu jin
arí ootyá'ítzee a'íjna jitze i nyúucarij i maj jin
tyi'ijta.

¹² A'ya pu tyúuxie've' ja'mua jimi siaj tyámua'
tyúu'ixaaty'ej siajta tyámua' tyityetyúucha'iij,
a'íjna jíme' ti i Dios jamua'xijtye'en i nyúucarij
jíme' ti jin jamui'rátosij.

¹³ Ji'nye a'íimaj i maj quee hua'cu'vej i
juxa'aj tyeítyee, capu ajta i Dios hua'cu'váaj
huá'xijtye'en, majta a'íimaj i maj hua'cu'vej
i juxa'aj tyeítyee, a'íi mu néijmi'i jin
tyu'tyámue'tij a'ájna xicáara' jitze.

*A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'íj pu jitze
séejre' je'ej tyaj ricij*

¹⁴ Nye'ihuáamua', ¿ji'nye tyi'tíj jin
tye'tyáhuí'rii tipua'aj siij a'yan tyúuxajtaj yee
tyá'tzaahuatye', ajta quee a'yan tyi'tíj jin rijc妖
je'ej ti tyí'xaj? ¿Nyij i'ríj ti a'íin jáahuiire'en i ti
jin tyá'tzaahuatye'?

¹⁵ Tyiche' a'yan tyaataxáj ti siij i ta'ihuáara' ti
tyáati' nusu ti fíti', quee tyi'tyéechan nusu quee
tyi'tíj tyícha'íj ti jáacua'nyij séej xicáj jitze,

¹⁶ ajta siij ti ja'mua jitze ajtyáma'can a'yan
tyaaté'exaaty'e'en yee: "Áricuj, che' tyámua'
tyaja'muahuiiria'aj", siajta néijmi'i tyú'cua'nyij
tyi'tíj ti je'ej tyajamua'ráanajchij, ajta quee tyi'tíj
huo'tá'an i maj jin huatyóohuiire'en, ¿capu tyi'tíj
je'ej tyeetyáhuíre'ej a'íjna jíme'?

¹⁷ A'ya pu cha'tána'aj tye'mej a'íjna jíme' i
siaj jin tyá'tzaahuatye', tipua'aj quee séejre'ej siaj

a'yan ríciј je'ej siaj tyí'xaj, a'yan pu een tí'ij tyi'tíj
tí arí huamuí'.

18 A'yan pu tyíi'rij tí siiј a'yan tyu'taxáj yee:
"Muáaj paj tyá'tzaahuatye', nyajta nyáaj a'yan
nu ríciј je'ej nyaj tyí'xaj." Naataséjratye' i paj
jin tyá'tzaahuatye' i paj jin quee a'yan ríciј,
nyáaj nu nyajta muaataséjratye'sij i nyaj jin
tyá'tzaahuatye', nyajta a'iј jin a'yan ríciј je'ej
nyaj tyí'xaj.

19 A'yan paj muáaj tyá'tzaahuatye' i siiј na'aj
i Dios séejre', a'iј paj jin xá'pui' ríciј, ajta
a'yan mu cha'taj mana'aj tyá'tzaahuatye' a'iimaj
i tyiyáaru'uj, majta juvivej i maj jin tyí'tziinye'.

20 Capáj a'iin pué'eenye' i tiqee tyámua'
metyóomua'rej, pajta a'yan tyáamua'tyij tijin
tipua'aj a'yan pana'aj tyá'tzaahuatye'ej pajta
quee a'yan rijcay je'ej paj tyí'xaj, capu tyi'tíj
huíire' i paj jin tyá'tzaahuatye'.

21 Dios pu tyámua' tyeetyájtoo a'iјci i Abraham,
i tí tayo'puaci'iј pué'eenye'ej, a'iјna jíme' i
jaatámu'vejritaca' i juyój Isaac.

22 A'yan pu tyíi'rij tyaj jáamua'reej je'ej
tí huaríj a'iјna i Abraham, a'iјna i tí jin
tyá'antzaahuaj a'iј pu jin ajta a'yan huaríj,
a'yan pu'iј tyámua' tyi'éenye'ej ta'raj i tí jin
tyá'antzaahuaj.

23 A'yan pu a'iјna jin tya'róo'astej je'ej tí
tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Abraham pu
ja'antzaahuaj i Dios, a'iј pu jin i Dios tyámua'
tyeetyájtoo." A'iј mu jin a'yan jaatamua'aj i
Abraham tijin: "Maj jumuajtyej i Dios jamuán."

24 Xu'ríj mua'aj a'yan tyí'sej, tí i Dios

tyámua' tyeetyátoosij a'íjci i a'tíj a'íjna jíme' je'ej ti tyi'tyúucha'íj, capu a'íi na'aj i ti jin tyá'tzaahuatye'.

²⁵ A'ya pu cha'tána'aj tyáaruj a'íjci i Rahab, i íiti' ti jamue'tica'aj i túmii i jutyévij jíme', Dios pu tyámua' tyeetyájtoo a'íjna jíme' je'ej ti a'íin huaríj, ti'íj tyámua' tyihuo'taxié'vej a'íimaj i maj ixie'ria'ca'aj, ajta huo'táhuíi maj séej jitze i juyéj jó'ciinyej.

²⁶ A'ya pu'ij tye'mej, tipua'aj i tyévira' jitze i a'tíj quee júuricamej séjre'ej, a'íi pu mui'chij, a'ya pu cha'tána'aj a'íjna tyí'mui'chij i siaj jin tyá'tzaahuatye', tipua'aj sequée a'yan rijc妖 je'ej siaj tyá'tzaahuatye'.

3

Je'ej ti tyí'huiire' i nyanúrij

¹ Nye'ihuáamua', miche' quee jéehua séjre'ej ja'mua jimi i maj tyihuá'mua'tyej i séecan, ji'nye xu'ríj jamua'reej ti i Dios jéetze' ca'nyíin jin huá'xíjtye'en a'íjma i maj tyí'mua'taj.

² Néijmi'i tu je'ej pua'aj ríci, tyajta néijmi'i tyi'tíj jin á'ítzeere', tipua'aj a'tíj quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj a'íjna jíme' je'ej ti tyí'xaj, a'íi pu tyámua' een, ajta jaayí'tin ti huóocha'iin, ti'íj quee tyi'tíj jin ootyá'ítzeere'en.

³ Tyati'íj hua'ancárulyi' i hua' tyényi'tze' i cahuáayu'uj a'íjna i píriin, mej mij tá'astyaj, a'íj tutyij jin hua'ria'ca'nyii.

⁴ Siajta a'íjna huaséj i báarcuj, tyij ajta tyámua' tyí've'ej, a'íi pu áacaj jáatajchi ca'nyíin jíme', ajta a'íjna i ciyéj ti jáata' atyéjee, a'ya pu

tyí'huíire' ti'ij a'íjna i ti jajmuárie' jaajásime'en i báarcuj jo'tij a'íin a'yan tyiyá'xie've'.

⁵ A'ya pu cha'tána'aj tyí'een i tanyanúu jitze, tyij ajta ciléenye' na'aj séejre' i tatyévij jitze, a'ya pu putyá'uurej ti va'cán jin ahuóotzaahuatye'en. Tyajta a'yan tyá'mua'reej ti i'ríj ti tiéj ti cíi na'aj tyá'ajtaanyij, a'ya pu va'cán jin tyu'riá'taasij.

⁶ Ajta i tanyanúu a'ya pu cha'tána'aj tyí'sejre' ti'ij i tiéj. A'ya pu ajta séejre' ti'ij i maj jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'iij, a'íi pu'ij yo'jípuaj i tatyévij. A'íjna i ti je'ej pua'aj een ti jitzán éejnyinyii i tanyanúu, a'íi pu ca'nyíjra'aj jatá'caa i tyiyáaru', a'íi pu'ij néijmi'que' tyí'ijta a'íjna jitze i ti je'ej pua'aj een.

⁷ A'íjna i tyévij néijmi'i pu putyí'uurej ti'ij huo'muá'ajcaanyitye'en i maj a'yan tyityaací'i majta i maj rá'riee, majta i maj siru'pii i chóota', ajta i maj jáata' já'xoo, mu'ríj néijmi'caa hua-muá'ajcaanyityej,

⁸ ajta capu a'tíj jaayí'tin ti jaamuá'ajcanyitye'en i junyanúu. A'ya pu een a'íjna i nyanúrij ti'ij i ti je'ej pua'aj een, ajta jitzán éejnyinyii i ti a'yan een ti'ij huá've'rij ti tyu'jé'caj.

⁹ A'íj tu jin i tanyanúu tyé'tyojtzi're' i tavástara' i tyaj jajtáataj, tyajta a'íjna jin je'ej pua'aj tyihuá'xaj i tyeítyee i Dios ti huó'taahuaca' i maj a'yan huasé'rin ti'ij i tyévira'.

¹⁰ A'íci i tatyényij jitze pu éejnyinyii i tyaj jin tyámua' tyihuá'tá'caa, ajta a'íjna i tyaj jin je'ej pua'aj tyihuá'xaj. Nye'ihuáamua' capu a'yan

tyí'xa'puí' tì a'yan tyí'eenye'.

¹¹ Jo'tij ja'ajréxaj, capu i'ríj tì a'áa na'aj tána'aj ajnyéj a'íjna i jájtyij tì jumua'tij jamuán i jájtyij tì antzíjvi.

¹² A'yájna ti'íj ajta quee tyíi'ríj tì i xápua' jitze huatácan a'íjna i aseitúunaj, nusu tì i úuvaj ciyéj jitze huatácan a'íjna i xápua', nye'ihuáamua', nyij i'ríj tì jájtyij tì jumua'tij a'áa ja'ajnyéj jo'tij jájtyij ta'antzíjvi jin ja'ajréxaj.

A'íjna i mua'tzúira'aj ti néijmi'i tyí'mua'reej

¹³ Tipua'aj siij ja'mua jimi séjre'ej tì tyámua' metyóomua'rej, ajta tyámua' tyojó'iteej, che' a'íjna jin jaatasérataj i tì tyámua' tyi'tyúucha'íj, ajta quee óotzaahuatye'ej a'íjna jíme' i tì jéehua tyojó'itej.

¹⁴ Ajta tipua'aj mua'aj setyu'tá'an tì a'íjna i siaj jin chueerij je'ej pua'aj jamuáa'uurej i ja'muaxiéjnyu'caa tzajta', siajta je'en a'íjna jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, capu ij i'ríj siaj tyi'tíj jin ahuóotzaahuatye'en, a'íjna jíme' siaj á'ítzeere' i tì ji'ré'can jíme' jitze.

¹⁵ Ji'nye néijmi'i i tì a'yan tyí'een capu i Dios jimi tyojo've'mej, sulu a'yan pu cháanacaj japua ma'can, jo'tij je'rányinyij hua'mua'tziira'aj jitze i tyeítyee ajta a'íjna jitze i tyiyáaru'.

¹⁶ Jo'maj jóochueere', ajta jo'maj joo'ítziitye', a'áa mu je'ej pua'aj tyityeje'tyúucha'íj majta néijmi'i je'ej pua'aj ju'uurej,

¹⁷ majta a'íimaj i tì hua' jitze séejre' i mua'tzúira'aj tì i Dios jimi jo've'mej, a'íi mu tyámua' tyityetyúucha'íj, majta naa tyihujo'mua'raj, majta tyámua' tyúu'ihuaamua',

a'íj mu jin naa tyámua' tyí'tyesejre'. A'íi mu majta tyihua'cu'vej, majta juxa'aj mana'aj tyihuá'xie've', camu majta tyí'hue'tacaa, sulu néijmi'i mu jin tyámua' rícij.

¹⁸ Majta a'íimaj i maj jahuoo mej mij tyámua' tyihuo'tyéjeevej i juxa'aj tyeíttyee, a'íi mu juxáahuaj séejre', majta a'íjna ancuriáa'sij i ti tyámua' een.

4

I maj a'íjna jamuán óojaahuatye' i maj a'yan cháanacaj japua séejre'

¹ ¿Jo'nyij je'rányinyijj a'íjna i ti ca'nyíjra'aj jamuatá'caa siaj sij jujíimua'aj junyo'si'tye'ej? A'yaa pu tyi'ja'yájna ti ja'mua mua'tzíira'aj tzajta' je'rányinyijj.

² A'yaa xu mua'aj tyi'ttíj tyí'xie've', siajta quee a'yan ty'a'ncuriáa'vej, a'íj xu jin tyí'tyacui'caa, siajta jéehua tyí'nyacula'aj, siajta quee óocu'vej, a'íj xu jin junyo'sitye'ej, siajta jujaaxiéjvi'. Caxu jatyoovej i siaj jaxie've', ji'nye caxu jahuavij i Dios.

³ Ajta tipua'aj siaatáhuavii, capu jamuaatá'sij, ji'nye caxu tyámua' tyá'huavijj, siajta a'íjna jin jahuavijj siaj sij cha' siana'aj jaaxíjtye'en je'ej ti tyajamua'ráanajchij; siaj sij a'íjna jin huatóotyamua've'en.

⁴ Mua'aj siaj juxana'cire', ¿nyij sequée jamua'reej tijin a'íimaj i maj jamuán ajtyu'uj i cháanacaj, a'íi mu jájcha'íire' i Dios? A'ttíj tina'aj ti jaxie've' ti hua'ajtyájahuatye'en a'íimaj

í maj íiyan séejre' í cháanacaj japua, a'íí pu ajta jájcha'iire' í Dios.

5 A'íj pu jin a'yan tyá'xaj í yu'xarij jitze tijin: "Dios pu chueerij a'íjna jimi í júuricamej ti a'yan jaatyájtoo ityájma tzajta'."

6 Ajta í Dios a'yaa pu jéetze' tyámua' tyitojo'mua'raj, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' í yu'xarij jitze tijin: "Dios pu hua'ajcha'iire' a'íijma í maj óotzaahuatye', ajta tyámua' naa huojo'mua'raj a'íimaj í maj quee óotzaahuatye'."

7 A'yaa pu'ij, siata'aj ja'rá'astijre'en í Dios. Siajta ajtáciinyej í tyiyáaru' jimi, aj pu'ij ajta í tyiyáaru' tyíchesij ja'mua jimi.

8 Siata'aj ajtyáxiirej í Dios jimi, aj pu'ij ajta í Dios ajtyáxiirij mua'ajmaj jimi. Siata'aj tyámua' huóo'uurej mu siaj jéehua je'ej pua'aj ríciij. Siajta huóojajcuare'en mu juxiéjnyu'caa tzajta', mua'aj mu siaj jaxie've' í Dios siajta íiyan ti tyí'ma'can cháanacaj japua.

9 Siata'aj uhuóomua'tzij í siaj je'ej pua'aj ríciij í Dios jimi, siajta huatóoxaamujritye'en, siajta huóoyiinyixi'in. Siata'aj huatóoxaamujritye'en a'íjna jíme' je'ej siaj ará'tyeej rijcaa, siajta huatóoxaamujritye'en í siaj jin jutyamua'va'ca'aj.

10 Siata'aj quee óotzaahuatye'ej í tavástara' jimi, tipua'aj a'yan xáarinyij a'íí pu tyámua' tyajamuaatyátoosij.

11 Nye'ihuáamua', caxu je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj í séecan. A'íjna í ti je'ej pua'aj tyá'xaj í ju'ihuáara', na'ríij já'xijtya'aj, je'ej pu pua'aj ajta tyá'xaj a'íjci í yu'xarij í maj jin tyí'ijta, ajta ja'xijtye'. Ajta tipua'aj a'yan setyá'xijtye'ej í

yu'xarij, muáaj paj a'íin pué'eenye'ej puá'mej i
paj tyá'xa'pui'intare', ji'nye capáj che' já'astijre'
a'íjci i xu'xarij.

12 Síij pu'uj a'íin pué'een i ti a'yan jaatyájttoo
i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'íi pu ajta a'íin
pué'een i ti tyá'xa'pui'intare', ajta jaayí'tin ti ja-
mui'rátóonyij, nusu ti jamua'antyipuá'ritye'en,
arí muáaj, ji'nye een jíme' a'yan petyí'mua'tzej
paj a'ína jin antyía'mua'reej pej pij jo'xíjtye'en
a'ihuáara'?

Catu jamua'reej je'ej ti tye'mej ariá'pua'aj

13 Xáanamuajri' mua'aj a'íjci, mu siaj a'yan
tyí'xaj tijin: "Ijíij nusu ariá'pua'aj chájta'
tu jo'cíj, a'áa tu séej nyinyi'ra'aj á'tyeeren
tyetyi'muárie'ej tyej tyij túmii huamué'tin",

14 maj siajta quee jamua'reej je'ej ti ariá'pua'aj
tye'mej mua'ajmaj jimi, tipua'aj siooj júurij nusu
sequée. A'yaa xu mua'aj een ti'ij i jéetirij ti
huariéenajyi'ij, ti a'tzúj huataséjre'sij ajta je'en
ja'huóopua'rixí'ij.

15 Sulu a'yaa pu tye'tyévijtye' siaj a'yan
tyu'taxáj yee: "Tipua'aj i tavástara' a'yan
tyá'xie've'ej, tyóoche' tu júurij tá'ju'un, tyej tyij
a'íjna jin tyu'muárie'en, nusu séej jíme' tyi'tíj."

16 Siajta mua'aj, a'yaa xu tyí'xaj
xootzáahuaty'ej, ajta a'ína i siaj jin
óotzaahuaty'e', capu xá'pui' een i Dios jimi.

17 A'íjna i ti jaayí'tin ti tyámua' huárinyij
tyi'tíj jíme', ajta quee a'yan rijcaj, a'íi pu
ootyá'itzeere'ej i Dios jimi.

5

Miche' tyámu'a' tyityetyúucha'ij i maj chíjtyaanyi'ij pué'een

¹ ¡Xáanamuajri' mua'aj a'íjci mu siaj chíjtyaanyi'ij pué'een! Siata'aj huóoyiinyej, siajta huatóoxaamujritye'en, a'íjna jíme' siaj jéehua jajpuéetzij xá'ju'un.

² Pu'ríj tyí'pe'nyij i siaj tyí'ijcha'ij, ajta i tyajá'muacaana mu'ríj i tyajpuásij tyi'ráaci'xij.

³ Pu'ríj ajta huatyámucuarej i ooroj ajta i pláataj i siaj jájcha'íij, ajta a'íjna i tì jin huatyámucuarej, a'íi pu jamuaataxájta, ajta a'yan tyajamua'antyipuá'ritye'sij tì'ij i tiéj. Mua'aj xu seríj jéehua tyí'ijsiì i tì tyá'najchij, ijíij tì arí néijmi'i tye'entyipuá'ríj.

⁴ Ajta a'íjna i siaj quee tyihuo'nájchij a'íijma i tyétyacaa i maj tyu're'vejchaca' i já'muavi'ra'taj, a'íi pu mua'ajmaj ja'mua jijve'en, ajta i tavástara' i tì néijmi'i jin antyúumua'reej, pu'ríj jamua'reej je'ej siaj huaríj, ji'nye pu'ríj huó'namuajri' i maj a'íjna jin junyo'si'tye' a'íimaj i maj tyí'muarie'ca'aj mua'ajmaj jimi.

⁵ Íyan cháanacaj japua xu mua'aj juxáahuaj tyí'tyechej, siajta juxáahuaj tyí'cua', cuzáa siaj tyúuci'mitye' siaj sij huápu'taj, ajta arí aty- ojo're'nyesij a'náj maj já'muacui'nyij.

⁶ Mua'aj xu siajta seríj huo'cuij a'íijma i maj quee tyi'tíj jin á'itzeeria'ca'aj, majta a'íimaj camu jamuaatá'ijmuezri'.

Tyiche' quee je'ej tyá'tamuajtyej a'íjna jíme' i tyaj jajpuéjtzij

7 Siajta mua'aj nye'ihuáamua', siata'aj tyo'táviicue' 'asta na'aj quee uvé'nyej i tavástara'. A'íjna i ti chuéj japua tyí'muijhuacaa, a'yaa pu tye'chó'va'aj ta'mej 'asta na'aj quee tyú'ciirej, ta'aj ij ja'ancuriá'an i táque'ra' i ti jéehua huápui'i juxie've', a'yaa pu tyi'chó've'ej ja'mej, 'asta mana'aj quee huatyéviyyej i víita'rij jitze majta je'en atáchenyij.

8 A'yaa xu siajta mua'aj tyi'ijchó've'ej, siata'aj huatyóoca'nyej i jutzájta' siaj sij tyámua' eenye', ji'nye capu á'tyeeren ti'ij uvé'nyesij a'íjna i tavástara'.

9 Nye'ihuáamua', caxu óoxijtye'ej séej jamuán siajta séej, ti'ij quee Dios a'yan cha'tána'aj tya-jamo'xiítye'en, ji'nye pu'ríj tin uvé'nyesij a'íjna i ti tyá'xa'pu'i'intare'.

10 Nye'ihuáamua', siata'aj a'íijma jitze tyi'huóomua'tyej i maj tyí'xajtaca'aj i tavástara' jitze ma'can, i maj jéehua jaapuéjtzitariaca', majta néijmi'i jin tyo'táviicue'ri'.

11 A'yaa tu tyá'mua'reej ti Dios tyámua' tyi-huo'tá' a'íimaj i maj néijmi'i jin tyo'táviicue'ri' i maj jin jaapuéjtzitariaca'. Xu'ríj jamua'reej je'ej ti tyaapuéjtzitariaca' a'íjna i Job, siajta a'yan tyá'mua'reej je'ej ti i tavástara' tyaaxá'pui'intari'ri', ji'nye jéehua pu i tavástara' tyámua' tyitájcha'ij ajta jéehua tyihua'cu'vej.

12 Ajta a'yájna, nye'ihuáamua', caxu tyi'tíj jin tya'tóoratzi'ra'an, a'íjna jitze huatama'can i tajapuá, nusu i cháanacaj, nusu séej tyi'tíj jíme'. Tipua'aj a'yan setyu'taxáj yee "Jee", che' a'yan atyojo're'nyej; na'riij a'yan setyu'taxáj yee

"Capu", che' ajta a'yan atyojo're'nyej, ta'aj ij quee Dios jamo'xíjtye'en.

¹³ Tipua'aj siij ti ja'mua jitze ajtyáma'can jajpuéjtzi, che' huatyényuunyij i Dios jimi. Na'ruij siij jutyamua've'ej che' chuícarij jin tyaatatyojtzi're'en i Dios.

¹⁴ Tipua'aj siij tyí'cui'ij, che' huo'tájeevej a'íjma i huáasij i maj tyeyúuj tzajta' tyí'huiire', mej mij a'íimaj huatyényuunyij, majta jitzán ma'can i tavástara' ja'vá'huaatye'en i já'ria'ra' i aseitúunaj.

¹⁵ Ajta mati'ij tyá'tzaahuatye'ej huatyényuunyij, aj pu'ij a'íjna i ti tyí'cui'ij rujnyi, ajta i tavástara' pu japuan huatányuusij, ajta tyaatú'uunyi'raj i ti jin ootyá'ítzee.

¹⁶ A'íj pu jin, siata'aj tyi'huó'ixaatye'en séej jamuán siajta séej i siaj jin ootyá'ítzee i Dios jimi, siajta huatyényuunyij séej jime' siajta séej ti'ij i Dios tyajamuáahuatye'en. A'íjna i siaj huatyényuunyij jéehua pu tyí'huiire' tipua'aj tyámua' sia'éenya'aj xaaatyényuunyij i Dios jimi.

¹⁷ A'íjna i Elías, a'yaa pu cha'tána'aj tyí'tyaataca'aj tyati'ij ityáj, ajta ti'ij tyá'tzaahuatye'ej huatyéenyuj mej mij quee che' huatyéviyej, a'yaa pu huéeicaj nyinyi'ra'aj japuan jé'ta' á'tyeej mej quee che' viiyaca'aj.

¹⁸ Ti'quij ajtáhua'aj huatyéenyuj, mati'ij támij huatyéviyyaca', ajta je'en tyú'ciiriaca' i ti tyu'huásti'huaca'.

¹⁹ Nye'ihuáamua', tipua'aj siij ajtára'nyij a'íjna jitze i ti ji're'can jime' ajta je'en siij tyámua' tyeetyéjeevej ti'ij ajtáhua'aj tyá'antzaahuatye'en,

20 a'ya a xu tyá'mua'reeriaj tijin a'tíj ti
séej tyámua' tyu'tyéjeevej ti'ij ajtáhua'aj
tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi, a'íi pu
jaatyáhuire'ej ti'ij quee jó'vetyij, ajta ti'ij Dios
néijmi'i jin tyaatú'uunyi'.

Cora, Santa Teresa

**Cora, Santa Teresa: I nyúucarij ti jájcua ti a'ijna
á'xaj i Tavástara' i Jesús ti Ciríistu' pue'een ajta
Salmos New Testament+**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, Santa Teresa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source
files dated 1 May 2025
4f03662f-a4e0-5c7c-a13b-0b7002b5b8f6